

зованъ. Ала, въпрѣки всичко, сполучихъ да събудя дивака и бандита и да бесѣдамъ съ тѣхъ... А какви драгоцѣнни нѣща би чули въ бесѣдата и самоизповѣдта съ своитѣ диваци, бандити и луди членовеѣ на Академията, Касацията, Парламента, Сенага и Министерскияѣ съвѣтъ въ Франция! Истината и логиката би продължили фразата на Ернестъ Лависъ и съ право би добавили днесъ: „Каква страшна самоизповѣдъ биха чули и делегатитѣ на Конференцията за мира отъ сжщитѣ, ако само имаха доблестъ да ги събудятъ, благородство и търпѣние да ги изслушатъ“.

Истината, колко горчива и да е, трѣбва да радва всички, които сж за съвършенството, свободата, равенството и братството на народи и човѣци. Тя е еднаква за побѣдителите и побѣдени. Воденъ само отъ чистата истина, българскияѣ народъ, колко силни и да сж обвиненията срѣщу него, има дългъ и право да се оплаче отъ посегателството срѣщу неговото съществуване и да протестира срѣщу посегателитѣ. Той е жертва толкова на грѣшкитѣ и прѣстѣпленията на правителството, което, въпрѣки протестътъ му, го въвлече въ европейската война, колкото и на омраза и на отмъщение. Въ Солунъ още при примирieto той стана жертва на своята вѣра въ рицарската дума, която му се даде тържествено за Добруджа, за Тракия и за плѣницитѣ. Сжщото стана съ него и въ Парижъ съ Нйойнския договоръ. Макаръ да стои въ втора точка на военната конвенция, подписана отъ генералъ Франше Д'Епере и отъ нашиѣ делегати, че трета дивизия съ 16 дружини и 4 полка кавалерия се оставатъ да пазятъ източната граница на България и Добруджа, българскитѣ войски, по заповѣдъ отъ Парижъ, трѣбваше въ два дни да напуснатъ Добруджа и да я прѣдоставятъ на съглашенскитѣ войски. Мѣсецъ прѣди да се подпише Нйойнския договоръ, Ксанти и околията, пакъ по заповѣдъ отъ Парижъ, се остави на съглашенскитѣ войски, за да се прѣдаде отпослѣ на гърцитѣ. Сжщото стана и съ Струмица. Въпрѣки изричния текстъ въ послѣдната алинея на първа точка на конвенцията, че българската администрация ще продължава да функционира въ частитѣ на България, окупирани отъ съюзницитѣ, Нйойнскитѣ договоръ откъсна Тракия отъ царството и я задържа врѣменно подъ своя управа, додѣто да се произнесе Конференцията за мира по сждбата ѝ. Ала, прѣди да влѣзе въ сила сжщия договоръ, западна Тракия, по рѣшение въ Санъ-Ремо, се завзема отъ грѣцки войски и грѣцка администрация. Това сж редица кричащи некоректности, това сж неизпълнени писмени задължения на Съглашенскитѣ велики сили и тържествени рицарски думи на тѣхния воененъ прѣдставителъ. Добруджа, Ксанти, Струмица, Дедеагачъ, Гюмюрджина, Софлу и пр. се прѣдаватъ на Съглашението, а то ги прѣдава отпослѣ на Ромжния, Гърция, Сърбия. Ако още отначало бѣ вписано, че западна Тракия се присъединява къмъ Гърция, никой български министъръ, нито дори Стамболийски, който трѣгна за Парижъ да подпише всичко, каквото му поднесатъ, не би ималъ куража да сложи подписа си на Нйойнския договоръ. Съ всички тия лжкатни, некоректности и изнуди, които се ниятъ отъ примирieto до подписването на договора, Съглашението изпълняваше своето прѣдварително интимно рѣшение — да накаже постепенно, но най-жестоко, българския народъ за политиката на неговото правителство. Това бѣше избранъ неговъ методъ. Писмото отъ 3 ноември 1919 г. на Клемансо, прѣдседателътъ на Конференцията за мира, до българската делегация въ Парижъ, е цѣлъ обвинителенъ актъ: въ него той счита българския народъ за съучастникъ на правителството и, слѣдователно, за отговоренъ. „Българскитѣ войски“, казва се въ писмото, „се подържаха отъ народа и общественото мнѣние ржкоплескаше на успѣха на тѣхното оржжие“. Съ други думи, българскиятъ народъ е виновенъ, защото не направилъ революция.

Френската история наедно съ насъ протестира силно срѣщу това обвинение. Противъ него е и самото минало на обвинителя. Въ 1870 год. въ френската камера само единъ французинъ, само Тьеръ, великиятъ френски държавникъ, и слаби политически фракции се обявиха противъ войната съ Пруссия.